

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS HÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: Ifj. Szántó Károly.
Felelős szerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.”

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Nyilt levél

T. Vulpe polgármester urhoz.

Polgármester ur!

Hogy a mi városunk aggasztó visszafejlődési vonalát megint felfelé kényszerítsük és hogy az elfalusiasodás, kulturát és industriát sorvasztó, zónájának lefelé vivő garádicsánál megállítsuk valahogyan e kis város jövőjét: ebben a határozott célkitűzésben és feladatban — nem volt és nem lesz közöttünk soha sem érdek, sem politikai ellentét. E város minden jó polgára nyelvi és vallási különbségekre való tekintet nélkül, mint egy test és egy lélek, nem akarhat mást, mint azt, hogy minden erővel emelje ki a sorvadás kátyujába feneklett járművét városunk fejlődésének, haladásának.

Minthogy mi, egy kis cuzista széllel bélelt köpenyeg fondorlatos forgoló-dása következtében, kivülről maradtunk a város fejlődéséről tanácskező centrumpáterek kipárnázott ajtajának, azért — nagy sajnálatunkra, — nem lehetünk abban a szerencsés helyzetben, hogy terveinket, meglátásainkat ott mond-hassuk el, hol mégis a leginkább helyénvaló lenne azok felől tanakodni s esetleg azokról komoly plánumokat készíteni.

Határozottan állítjuk, hogy csak a jót, csak az üdvöset tanácsolnók és akarnók ott is, mert igazán mi is azon vagyunk testestül-lelkestül, hogy haladjon, fejlődjön és vagyonosodjon kis városunk. Minthogy azonban mi csak „prozelitae portae“-k vagyunk, azért a kívül rekesztettek makacsságával — a nyilvánosság útján mondjuk el plánumainkat, annál a bizakodásnál fogva, mellyel az Ön személye, ambíciói és célkitűzései iránt viseltetünk.

Polgármester ur!

Meglehet, hogy ez a hang különös és nem várt recenzust kelt Önben is és sokakban is, de megjegyezni kívánjuk, hogy bennünket e városfejlesztési politikában status politikai tekintetek nem engednek elfogultakká lenni, s minthogy letagadhatlan tény, hogy Ön csakugyan tervszerűen és komolyan dolgozik városunk érdekében s a sok évi stagnálás és desorganizatio után, Önt határozottan konstruktív munkásnak ismertük fel: azért bizalommal fordulunk Önhöz s városunk egyetemes érdekeiben nem sáncoljuk el magunkat a pártpolitika fellegváraiba, hanem sietünk tehetségünkhöz mérten Önnek nehéz munkájában segítségére lenni!

A sorvadás tünetei ugyebár leta-

gadatlanok. Iparunk csak teng-leng. Forgalmunk olyan helyiérdekű csupán, hogy az már csak árnyéka a vármegye egykor legiparosabb városa forgalmának. Mondhatni, csak a katonaság tartja bennünk még a lelket, meg az a pár középiskola ad egy kis, városias kül-mázt a mi kopott, condorlott külsőnknek.

Egyik régi római leletünkön az itteni egykori római település ezt a nevet viseli: „Necropolis“, ami azt teszi: halálváros.

Polgármester ur!

Lehetetlen bizonyos fájdalmas indignálódással ne látnunk azt, hogy a római epitheton, éppen a mi jelenünkre illik a legtalálóbban, mert itt csakugyan a foszlás, pusztulás, visszafejlődés tünete mutatják, hogy megállt az élet s lassanként a halál kezdi átvenni a maga csendes birodalmát a régi, virágzó, iparáról messze földön híres, városkában.

Nemrégiben elvitték tőlünk a Cercul Recrutaret és ezzel az áttelepítéssel megértük azt, hogy városunkat évenként huszezer emberrel kevesebb látogatja meg, azaz elesett Szászváros egyetlen, számottevő idegenforgalmától, amit a Cerc, — Románia legnagyobb hadkiegészítő kerületének központja, — minden évben biztosított városkánkban.

Tennünk kell valamit!

Jól tudjuk, hogy Ön is felismerte a komoly veszedelmet s éppen a tizenkettedik órában fogott hozzá energikus lendülettel a pusztulás folyamatát feltartóztatni, de azt is tudjuk, hogy olyan anyagi nehézségek gördítenek akadályokat conceptioinak útjába, hogy az kilátástalanná teszi munkájának sikerét.

De azért ne csüggedjünk! Ha a lehetetlen közigazgatási keretek nem engedik meg számunkra a szabadabb mozgást és ha az agrár kisajátítások lemetélték kiméretlenül testünkről a felfelé emelkedés röpitő szerveit: sok ezer holdnyi erdeinket, mégis reménységgel vagyunk eltelve affelől, hogy mi — a guzsba kötöttek is — még felfelé emelkedhetünk!

De ez a reménység csak a személyi arravalóságba és kiválóságba kapaszkodik. Itt igazán csak személyi biztosítékokba fogódzhatunk, mert a tárgyi biztosítékok teljesen kilátástalanok. — Magyarul mondván, csak az Ön törhetlen energiájában bizakodunk, tehát csak az Ön személyiségének munkás, ethikai értékein fog mulni az, hogy mi még itt valaha megelégedettek és boldogok lehessünk!

Az u. n. „bernádyzmus“ szükséges e városka fellendítéséhez. Bárhonnan szerzendő kölcsön új beruházásokhoz; örökös kilincselés a miniszteri ajtókon államsegélyekért, engedélyekért; állandó édesgetése és csaiogatása a külföldi tőkének nagyszerű vizieröink kihasználására; céltudatos értékesítése közegészségügyi, kulturális és művészeti tereken városunk páratlan gyönyörű és egészséges fekvésének: ez a bernádyzmus, amit Öntől várunk és amivel újra éledhetünk.

Igaz, hogy az eredmény nem egykét esztendőnek lesz a gyümölcse, mert a személyi rátermettséghez kötött nagy conceptiójú fejlesztési munkaprogramm megvalósításához, legalább is 4—5 esztendő szükséges, de ha az akarat meg nem torpan, az eredmény nem lehet kétséges!

Polgármester ur!

A szászvárosi magyarság Önt ebben a városfejlesztési munkában támogatni fogja, sőt, hogy maga is ideákat adjon egy városfejlesztési, nagy prespektívával rendelkező munkaprogrammhoz, azért leszünk bátrak e kis ujság hasábjain, jövő számunkban előadni a mi terveinket is.

Tehát a viszontlátásra!

G. F.

Egyéni érdek - Közérdek.

10 évvel ezelőtt, a nagy világegés már elérkezett tragédiájának utolsó felvonásához. A frontok népe nélkülözései közepette, még nem tudta, de hátul, messze a halálországtól, titokban csendben már folyt az aknamunka s a Központi hatalmak dicsőséges küzdelmek és győzelmek dacára, elérkeztek Trianonhoz és a többi békéhez. Megkezdődött a nagy osztzkodás és megkezdődtek az országok halála után, az egyéni tragédiák. Hoszu szép álmából ekkor ébredt fel a magyar a rideg valóra. Élete, melyet eddig élt tele volt napfényel, kacagással, a manak szeretésével, a hoinapról való gondoskodás teljes negligálásával. Mint magára hagyott, gyámoltalan gyermek, tapogatózott az őt körülvevő sötétben, a megszállott területek magyar középosztálya. Érezte az idők változásával vállára nehezedett felelősség súlyát, mely egyszerre arra hívta őt el, hogy gondos pásztora legyen a megriadt magyar nyájnak, hogy utmulatója legyen a sötétségben tévelygőknek.

Az anyaországtól elszakított magyar, nemzeti életében elérkezett, tehát ahhoz az időhöz, mikor szüksége lett, jobban mint valaha, vezetőkre. Férfiakra, kik a közérdek abszolút tisztaságának szolgálatában, készek harcolni a törvény megdönthetetlen igazságának fegyverével, a martyrok önteláldozásával, a fajuk

iránti végtelen szeretet, mindennél lángolóbb erejével.

A magyar nemzet eddigi története azt mutatja, hogy a szükség napjaiban támadtak mindig nagyjaink, kiknek a nemzet érdekében tett szolgálatai, messzeható fényvel világítanak a történelem lapjain.

Jelen tragédiánk nagyságában és sulyában, úgy érezzük, hogy itt Erdélyben — hiszen bennünket ennek a földrésznek a magyar szemszögletből nézett sorsa érdekel leginkább — fokozottabban szükségünk van valakire, kinek zseniálitása, politikai éleslátása, magán, közéletének abszolút tisztasága, egy akolba ternelné a szétszóródott magyar nyáját, melynek tántoríthatatlan egységén megtörne aztán minden törvénytelen támadás és erején életet nyerne minden, a reánk, mint kisebbségekre vonatkozó holt betűje, a törvénynek és az igazságnak.

Az elveszett haza felőli fájdalmat tetőzte az elveszett magántulajdonok — családok existenciáját megsemmisítő — rideg valósága. A világ gazdasági összeroppanásában megindult a kenyérért való vad hajsza s úgy látszik ma, hogy a mindennapi kenyér gondja még ott is fontosabb érdek, hol meg van ugyan a kenyér, de nincs meg hozzá a sült, vagy ezen is tul, nincs meg a világnak a gyöngge ember tántorításához oly nagy mértékben rendelkezésre álló sok csábító eszköze, mely az élet külső szépségeit van hivatva szolgálni. Ugy látjuk, hogy a közérdek leple alatt egyéni érdekek vad táncukat járják, s hogy az emberekről lassanként lepereg az önzetlenség és az a mindennél szebb vágy, mely bennük élt és velünk született, hogy elárvult fajukért küzdve kiálljanak a fórumra.

Az érdekek harcában úgy látszik még ma az egyéni érdek diadalmaskodik. A két polus között pedig, mint kormány nélküli csóznak, hánykódik a megpróbált magyar nép. A magyar nép eljövendő életének pedig, a mostani generáció kell megvesse azt a televény talaját, melyből az eljövendő tavaszok során, mind szebben és erőteljesebben kell kivirágoznia a magyar fának. A harc, melyet magunkkal kell megküzdenünk kétségtelenül nehéz, de a győzelem, melyet magunkon kell kivívjunk méltó a Ma elszenvedett nehézségeihez, mert egy népnek örök életét van hivatva biztosítani.

Emeljünk szívünkben — kicsik és nagyok, közkatonák és vezetésre elhívottak — oltárt s a magyarságunk iránti forró szeretet perzselő lángjában égessünk el minden egyéni önzést és érdeket, hogy örökké élhessen ezen a megszentelt földön Csaba népe, még árván és szegényen is, de egykor megszentelt hálával velünk szemben, kik elsőnek sirattuk az ezeréves haza pusztulását s elsőnek hirdetjük a magyar nép örök fennmaradását nemcsak a csillagos ég legendájában, de ezen a földön is. —beta—

Panama-Olimpiász.

Dâmbovițai petróleum-panama.

Amialatt a nagy nemzetek befejezték a nagy mérközéseket, azalatt mi sem aludtunk. Hogy mi is valamelyes meglepetéssel a világ elé állhassunk, hát megszültük csak úgy világrekord számban a panamák csimborasszóját. Csekélység az egész 5 milliárd leu. Azt hisszük ezzel vezetünk is. A dâmbovițai petróleum panamában 5 milliárd leuval károsították meg benfentes politikai személyek, pretorok, agrártanácsosok és egyebek az államot. Ezt a szerencsétlen államot, amelyiket már többfelé lopni sem lehet, mint ahogy ezek a lelkiismeretlen hősök csinálják. Ilyen

panamáról még nem rántották le a leplet. Az ember nem hisz a szemének, amikor azt a fantasztikus összegű kárt leírva látja, ami ezzel az „üzlettel“ az államot érte. — Öt milliárd leu. — Hát nem csoda ha minden hitünk meginog. Hogyan tudjon ez az ország gazdaságilag konszolidálódni, amikor egy pár ember egyszerre öt milliárdot lothat el. Jöhet itt külföldi kölcsön a mi segítségünkre, ha ugyan van kedve ilyen biztató jelek között bevonulni — minket nehezen fog megmenteni, amíg az országot hasonló károk érhetik.

Még egy óriási panama.

A Curentul a petróleum panamával kapcsolatosan, egy a petróleum panamát megközelítő sulyos visszaélésről rántja le a leplet. A Curentul leleplező cikkében azt írja, hogy a Casa Padurilor (Földgazgatóság) hét millió hektár erdő fölött rendelkezik. Ennek a borzasztó területnek 50 milliárd leu az értéke. A Curentul szerint az elmúlt esztendőben a hét millió hektár erdő után mindössze csak háromszázmillió leu jövedelmet könyveltek el a Casa Padurilor-nál. Ez az összeg mindössze csak hattized százalék jövedelemnek felel meg. Minimális becslés szerint az erdőgazdálkodás legalább három percentet szokott hajtani. Ötvenmilliárdnak három százalékos jövedelme pedig kereken másfél milliárd leut jelentene, úgy, hogy a Curentul értesülése szerint ezerhétszázmillió leut valahogy eltüntettek a Casa Padurilor-nál.

Sok milliárdos panama a CFR.-nél.

A CFR. vezérigazgatósága a vasut teljes újjászervezését határozta el. Ezzel kapcsolatosan a CFR. nagyobb külföldi kölcsönt akart szerezni. Ebből a célból külföldi szakértők érkeztek a CFR.-hez, akik most kirobbantották a legborzasztóbb panamát, amelyben évek hosszú sora óta milliárd és milliárdokkal károsították meg a román államvasutakat. Legutóbbi hír szerint ez a külföldi szakértők által felfedezett panama meghaladja a napokban felfedezett petróleum panamák méretei is, amennyiben bűnös kezek esztendőik óta milliárdokat loptak el, ami által teljesen csődbe kergették az egész román vasutakat. A nyomozás egyébként teljes erővel folyik és szenzációs letartóztatások várhatók a panama körül, amely behálózta a vasut egész szervezetét.

„Vissza Ázsiába, műveletlen turáni horda!”

— sokszor kaptuk már e szives felhívást a bukaresti urak és újságok némely elfogultjaitól, akik állandóan a kulturátlanságnak és az elnyomás keleti despotizmusának vádjával illették a mi magyar fajtánkat. Mostanában is szakadatlanul üvöltözik ránk a Viitorul és az ő pórázára kötött soveniszta sajtó s eszelős monomániával bömböli a füleinkbe, hogy mi csak fekély vagyunk a világbéke, a civilizáció s a kultura testén. „Magosabb rendű faj vagyunk, mint az Ázsiából ideszakadt barbár kurucok, vagy magyarok — mondogatják a fanarióta keverék soveniszták, — ennél fogva a kultura terjesztésében még csak utánunk sem következheinek s ezért nem engedhető meg, hogy önállóan a maguk lábán járhasanak a turáni stráin hordák!”

Anghelescu ur meg zabolát és gyeplüket készített fajtánknak, nehogy a nyugati kulturának e végső pereméről valamiképpen Ázsiába vaduljunk vissza.

Na hát — nagyon kíváncsiak vagyunk, hogy olvasta-e a miniszter ur, mint a nyugati civilizációnak felkent bajnoka (aki a töb-

bek között I. Bratianut is gégen operálta), hogy a lezajlott amszterdami olimpiásznak mik a végső eredményei? Ugyanis az a csodálatos meglepetés érte ott a kultura keleti fáklya hordozóit, hogy a barbár magyarok 6 világbajnokságot vívtak ki és a kilencedik helyre kerültek a népek világvversenyében, megelőzve a hatalmas Angliát s keményen megszoritva Páris és Berlin atlétáit.

Aztán az ilyen elvakult uraknak nem árt egy kicsit Párisra is tekinteni, hol a diák olimpiászon megint a legelső helyen küzdöttek diadalmasan az itten leklasszifikált magyar egyetemi hallgatók.

Ugye nem kellemes az ilyen — hordák fiai által okozott — meglepetés?

De mi még ezek után is kénytelenek vagyunk újabb meglepetésekkel kellemetlenkedni.

Most Hágába fárasszuk a miniszter urnak és társainak, kultur meglátásokban éles, sas szemeit. Tessék csak megketinteni, hogy a barbár magyarok a szellemi olimpiászon egyenesen világ elsőbbségre helyeztetnek. A kard után a sakkban is verhetlenek. S mindennek a barbároktól méltan irigyelt világhirnek és világdicsőségnek a tetejébe, még az ének és dal kulturában is az egész világon a legelső helyre küzdik fel magukat s ebben az utolsó dicsőségben a Viitorul és Anghelescu ur is sütkérezhetnek egy kicsinyég, mert a hágai világdalos verseny győztese: a „Temesvári Magyar Dalárda“. Az első dalos világvverseny győztesei is magyarok valának: a Budai Magyar Dalárda; most megint a magyaroké a palma!

Ilyen eredmények után üvölthet tőlünk akármit is a Viitorul és Anghelescu ur is ledegedálhatja akár a karakirgiszek színvonalára fajunkat, mert beszél a hordák nevében: Amszterdam, Páris és Hága eleget!

Gergőy Adorján.

HIREK.

— **Beirások.** A ref. Kún-kollegium elemi iskolájában a beirások az 1928—29-ik tanévre szeptember hó 1—5. napjain, naponként d. e. 9—11, d. u. 3—5 óráig lesznek. Később jelentkezők csak engedélylyel irhatók be. Az I-ső osztályba születési és oltási bizonyítvány, a többi osztályokba megelőző évi értesítőjük alapján vétetnek föl a jelentkezők. A más iskolából jövők előző évi bizonyítványukat, születés- és újraoltási bizonyítványt hozzanak magukkal. Beirásnál szülő, gyám vagy megbízott jelenléte szükséges. Nem református, de magyar anyanyelvű tanulókat is fölvehetünk. A tanítás szeptember 15-én reggel 8 órakor kezdődik. Iskolai díjak: Beirási díj 10 leu, nyugdíjilleték 20 leu, iskolai díj 170 leu. Az igazgatóság.

— **A Magyar Kaszinó** kerti ünnepélye felül fogja mulni meglepetésekben az összes hasonló multságokat. A szeptember hó 2-án rendezendő multság élén Faragó Endre igazgató áll, kinek munkatársai Bede Sándor, Réthy István, Gönczy Pál, Szántó Sándor már magukban biztosítják, hogy oly látni és hallani valóokban lesz része a közönségnek, melyre a helybeli multságok évkönyveiben eddig példa nem volt. A látni valók tömegből megemlítjük a szászvárosi olimpikonok felvonulását, az old-boy csapat futball meccsét a lánycsapattal. Az old-boy csapat reprezentáns kapusa Faragó Endre s tagjai a helybeli legszebb férfikoruk együttese lesz. A táncverseny értékes díjaival bizonyára sok pályázóra számíthat. A sok hallani valóból egyelőre nem árul el semmit a rendezőség.

Mindenesetre nagy meglepetésekben lesz része a közönségnek. A szükségben levő Kaszinónk érdekében elvárjuk, hogy minden magyar ember szívesen-lélekkel azon fog dolgozni, hogy minél nagyobb propagandát kifejtve, teljesebbé tegye az ünnepély sikerét.

— **Elragadták a lovak.** A vasárnap délután ünnepélyes csendjét egy súlyos szerencsétlenség zavarta meg. G. kapitány kocsiját, ki sétakocsikázásra vitte családját, elragadták a lovak. A felborult kocsi alól a kapitány feleségét súlyos kartöréssel, a kis lánykát állkapocstöréssel s a többi bennülőket kisebb-nagyobb zuzódással szedte ki a vasárnap délutáni korzó közönsége. A sebesülteket a helybeli szanatóriumba szállították be.

— **A forgalmi adóról.** Miután sokan vannak, akik a forgalmi adóról szóló miniszteri intézkedést tévesen értelmezik, — azt hisszük jó szolgálatot teszünk vele, ha két érvénybe levő miniszteri rendelkezést közlünk, amelyek több iparost érintenek, akiken esetleg a törvényellenesen kivetett forgalmi adót már föl is hajtották. — Az 199386. számú 1927. augusztus hó 4-én kelt p. ü. miniszteri rendelet negyedik pontja szerint azok az iparosok, akik nem rendelkeznek helyiséggel, ahol áruikat értékesíthetik és akik megrendelésre dolgoznak a megrendelő anyagjával, a forgalmi adó fizetésére nem kötelezhetők, mert nem kereskednek kész munkatermékkel, A miniszteri rendelet szerint tehát a megrendelésre, a megrendelő anyagjával dolgozó férfi- és női szabók, valamint cipészek és vásárra nem járó, csak megrendelésre, a megrendelő anyagjából dolgozó csizmadiák nem kötelesek forgalmi adót fizetni. A másik p. ü. miniszteri rendelet, amelynek száma 171741. és 1928. július hó 4-én kelt azt írja elő, hogy az 1928. évben annyi forgalmi adó fizetendő, mint amennyi a régi átalánykulcs szerint az 1926. évben fizetett. Ez a rendelet azt jelenti, hogy az idén sem emelhető a forgalmi adó.

— **Autószerencsétlenség.** A Branga-Ste-fan cég tulajdonát képező teherautó a napokban Alkenyér előtt keréktörés következtében felborult, utasait maga alá temetve. A csodával határos módon menekültek meg a bennülők apróbb sérülések árán a súlyos szerencsétlenségből. Az elképzelhetetlen rossz utak, s a felületesen kiképzett soffőrök hanyagsága következtében egyre gyakoribbá válik ezen, a különben is egyre élénkülő forgalmu utszakaszon, a szerencsétlenségek száma. Sajnos, a szerencsétlenül jártak példája csak pár napig tartja féken a soffőrök repülő szenvedélyét, úgy, hogy az utasok élet- és vagyonszabadsága most már a legerélyesebben megköveteli a forgalmi rendőrség legszigorubb fellépését.

— **A szászvárosi ipartestület köz-hírré teszi, hogy miniszteri rendelet következtében iparos tanulóknak csak oly 14 évet betöltött ifjakat lehet beszedtetni, akik legalább négy elemi osztályról szóló iskolai bizonyítványt mutatnak fel és bélyeges orvosi bizonyítvánnyal igazolják, hogy egészségesek.**

— **Gabonapiac.** Buza: Vételkedv megélénkült. A szárazsággal kapcsolatosan gazdák készleteiket visszatartják s csak kisebb mennyiségekkel jönnek piacra. Ára 720—740 leu mm.-ként. Tengeri. Nagyon kevés kerül piacra. Ára 210—220 leu nagyvékánként. Árpa. Készlet elég van ebből, piacra kerülő mennyiségek 90—100 leuval keltek el litervékánként. Zab. 50—60 leu litervékája. Krumpli. 60—65 leu.

— **Kína kulturország volt — huszezer év előtt.** Londonból jelentik: Amerikai tudósokból álló expedíció Kinában évek óta ásatásokat végez és nagyszerű tudományos eredményeket ért el, amelyeknek alapján arra a véleményre jutott, hogy Kína huszezer év előtt is rendkívül sűrű népességű volt. Találtak emberi maradványokat a kőkorszak idejéből és mamut-csontokat, amelyek minden eddiginél nagyobbak. Egész Kína területe Szibériáig tulságosan népes volt, különösen az átmeneti korszakban, amely a korai és későbbi kőkorszakot összekötötte. Találtak rókafogakból faragott és vésett ékszereket, struccfészeket, kőből vágott udvarokat és lakóhelyiségeket olyan kőedényekkel és kányelmi berendezésekkel, amelyek azt mutatják, hogy Kína népe huszezer év előtt már a kultúra magas fokán állott. Ez a legősibb kultúra pedig a tudósok egybehangzó véleménye szerint: turáni népek kulturája volt, később Kr. e. tizezer évvel már magos műveltségű birodalmakat alapítottak a mai Takla-Makla és Góbi sivatagok fennföldjein. E kultúrákat, birodalmakat eltemette s beszította a futó homok.

Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy esedékessé vált előfizetési díjaikat a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére postafordultával beküldeni sziveskedjenek. Tisztelettel: a KIADÓHIVATAL.

Figyelő.

Nagymosás.

Ama szürke autobusz soffőrje, aki augusztus hó 19-én vasárnap reggel 9 órakor a Transsylvania standplatz-ára kiállott, érett arra, hogy, mielőtt nagyobb kárt okozna gép és emberéletben, felpofoztassék és gazdájának eminens érdekében, még Szászváros határára is kiűzessék.

Ez a soffőr gazdájának nagyobb ellensége és rosszakarója, mint akárki. Hiszen elnézem nap, nap után, hogy különösen a tulajdonosok által személyesen vezetett gép milyen ügyelve kezeltek, s úgy haladják át a piacot átszelő két árkot, mintha törékeny üvegből volna a kerék s nem vas és gumiból. Ez a szóbanforgó autobusz-hóhér a gazdája gépét a leggyorsabb menetben zökentette át az árkon és úgy vélem: nem a gép javára van az ilyen magasugrás. Aztán egy merész ivben, hogy az iv külső részén a kerekek pillanatnyilag a levegőben lógtak, kanyarodott a szobor felé, kis hijján, hogy nem borult fel a kocsi. Ez a sikeres manőver az autobusz-hóhért arra ösztönözte, hogy hirtelen meghuzza a féket, minek következtében az autobusz egy pillanat alatt megállott, valószínűleg a fékek és kerekek hasznára. A következő pillanatban már hátrafelé zugatta a gépet, de nem csendesesen és egyenesen, amint a helyzet megengedte volna, hanem a kormánykereket jobbra-balra erőszakosan rángatva, olyan cikcakosan, hogy a cirkuszban sem csinálhatják különbül. Mindez történt persze a géptulajdonos legnagyobb öröme. Egy ilyen autobusz akrobata kezére bizák 16 ember egészséges tagjait és ha ez a soffőrhíena pozdorjává zuzza a gépet és szerencsétlenné tesz egy csomó embert, akkor rossz volt a kormány, eltört a tengely vagy egyéb hibájából a gépnek, lett nyomorék 16 ember.

Nem uraim, ha a szászvárosi autobusz vagy autótaxik közül akármelyik szerencsétlenül jár, ne azt a lelketlen kocsit vonják felelőségre, nem uraim, elsősorban a soffőrt

kell felelőségre vonni, mert tőle függ, hogy kocsija rendben van-e, tőle függ, hogy ügyel az autóját igénybevevő utas egészségére és épségére s ha történik valami, kaszlizzák irgalmatlanul be az ilyen autódóhérokat.

A mostani autó szerencsétlenség sorozat folyamán, kétségtelenül beigazolódtott a schnell-sieder kurzusu soffőrök tökéletes hasznavehetetlensége. — Külföldön a legnagyobb szigorúsággal válogatattak ki — kiknek soffőrszkódására a géptulajdonos vagyona és az utasok élete rá lesz bízva. S még ennek dacára is, nagy a szerencsétlenségek száma. Hogyne volna itt nálunk a szerencsétlenségek számaránya még sokkal nagyobb, mikor olyan rossz utcáink vannak, mint a legcivilizáltabb országnak s olyan soffőreink, kiknél az untelegenciánál csak az autóvezetés tökéletes tudásának, a motor ismeretnek és a lelkiismeretnek hiánya nagyobb. Természetesen vannak nagyszámu autótaxi soffőrjeink között, egy páran olyanok, kiknek tutása, nyugodt megfontoltsága, a legteljesebb biztonság érzetével töltik el az utasokat. A sorozatos autószerencsétlenségek egyik természetes következménye az lesz, hogy az utazni szándékozók ezentul jobban megfogják választani a soffőrt, akivel nyaktörő országutjainkon utrakelni merészkednek.

Inkább engedessék meg,

hogy főutcainkon az autók rövid időre megállhassanak, ha annak utasai ki, vagy beakarnak szállani, ha az árut, csomagot, fel, vagy le veszik, de ne engedessék meg azaz örült hajsza, amit autótaxiink művelnek. Hihetetlen hogy ezek a félbemaradt lakatosinas soffőrök sohasem tudnak elég gyorsan hajtani. Rendőrkaditány ur! Mély tisztelettel kérjük, szeressen hatályt a fennálló rendeleteknek. Adja ki sziguru parancsban, hogy bármely jármű, akár a szenátor uré, akár a polgármester uré, vagy prefekté, akár idegen, akár idevelő, a város területén sebesebben ne száguldjon, mint egy jobb fiaker száguldani szokott, vagyis követeljük a 6 km. sebességet. Aki nem parizoz, azt irgalmatlanul büntessék meg s ha ez sem használ, tessék elvonni a hajtási engedélyt. Tisztelettel kérjük rendőrkaditány ur, a vasúthoz járó autobuszokat inkább 5 perccel hamarabb utnak inditattni, semhogy a késést örült vágatással igyekezzenek a soffőr behozni.

Kérjük továbbá, hogy az éj folyamán szolgálatos autobusz-soffőrbe az amugy is mindig vele utazó rendőr, lelket verni sziveskedjék, nehogy az félálmban az autobuszt az árokba hajsza, ami alólíroftal egy hajszal hijján megtörtént volna, ha idején reá nem ordít a soffőrre. A nagy vashidnál levő kanyarulatnál intessenek a soffőrök mérséklésre, az autók fényzorói a városban előírásosan le-tompitassanak és csak a kicsiny lámpák éghessenek. Amely autó lámpái nincsenek rendben, az tereltessek a policia udvarára, amint-hogy az eltévedt ökrök, tehenek és disznók is oda kísértetnek.

Rendőrkaditány ur! Mély hálára kötelezi városunk polgárságát, ha okszerű rendeleteivel rendet teremt és kötelezzük magunkat Önt ezirányu tevékenységében buzgón támogatni. ERGAST.

Az új ifjuság.

Egyik vezető bécsi lap ankétot rendezett a következő kérdéstről: Milyen álláspontot foglal el ifjuságunk a mai idők problémáival szemben? Általában az elhangzott vélemények összefoglalhatók olyanformán, hogy a jelen-

legi generáció nem rosszabb, mint a megelőző, csak más, az étellel erősebben és fájdalomtabban birkózik, mint az elmúlt korok ifjúsága.

Martin Dubelius professzor, Németország legrégebbi egyetemének, a heidelberginek rektora megállapítja, hogy a mai német akadémiai ifjúság, amint az expresszionizmus után a művészetben az új „tárgyilagosság” a neue Sachlichkeit következett be, szakítva a kilencvenes évek kissé romantikus szociálnaturalizmusával, egy romantika nélküli realiztikus magatartást vett fel. A mai husz éves német ifju az infláció idejében ébredt öntudatra és az ily körülmények között felnőtt ifju bizalmatlan minden átörökölt dologgal szemben, bizalmatlan azzal a generációval szemben is, amely éppen oly tehetetlenül kergetődött bele az inflációba, mint a világháboruba. A mai német ifju intelligens, de nem céltudatos, van fantáziája, de nincs meggyőződése, van ambíciója, de a lélek hiányzik belőle. Tánca, sportja, minden szabad foglalkozása ezt árulja el. Szóval: a heidelbergi egyetem rektora nincs valami különös elragadtatással a mai ifjúsággal szemben.

Dr. Hans Molisch, a bécsi egyetem rektora is megszólal és konstatálja, hogy a mai ifjúság eszmények vállalása tekintetében rossz időben született. A mai ifjunak egyetlen gondja hogy hogyan fog holnap megélni és ez a gond egy teljesen amerikai nevelési típus irányába tereli gondolkodását. Othenio Abel, a bécsi filozófiai fakultás dékánja tovább megy, a mai ifjunál, de a világháboru utáni nemzedéknél általában a kötelességtudás válságát veszi észre. Dr. Lepold Oerley, a bécsi műegyetem rektora paradoxálisan fejezi ki magát: a mai ifjúságnak a kegyetlen idő nem engedte meg, hogy ifju lehessen. A korán önállóságra kényszerített ifjúság a tények iránt erős érzéket áru el és szemben Molisch felfogásával, határozott felelősség érzést mutat. A mai ifjúság erkölcsi romlottsága sem általános, mert nagyon sok ifju van, aki a legsúlyosabb szellemi problémákkal birkózik és már-már aszkézist hirdet: tartózkodást az alkohol és a dohányzástól, a nemi szférák megtisztítását.

Egy amerikai nyilatkozat természetesen egészen másképpen hangzik, mint egy európai nyilatkozat. Herbert Hoover, az amerikai iskolák nevelési módszereiről ír és minden sora optimizmussal van tele. A mai nevelési rendszer — mondja — hű őrzője a nemzeti tradícióknak. A nemzeti tradíciók legelsőbbje a demokrácia. Az amerikai iskolák eminens célja, hogy már az iskolában lehetővé tegye a demokráciára való nevelést, egészséges közvéleményt teremtsen meg és az elite utánpótlásáról gondoskodják. A demokráciának mindig ki kell keresnie vezetőit a népből, mert abból a feltevésből indult ki az amerikai iskolapolitika, hogy a népnek nagy tömegeiben mindig ott találtnak az intelligencia egyedei, akikből a vezetői réteg állandóan megújulhat.

Természetesen, az ilyen anketóknak egyik nagy hibája, hogy csupán a dolog egyik oldalát mutatja és azt is meglehetősen hézagosan. Kivétel nélkül azonban mindenik hangoztatja, hogy a nevelés kérdése ma a korunk legnagyobb problémája és egyben a legnehezebb megoldható problémája is. Az a kivezető út, amelyet egyik-másik pedagógus ajánl, azt t. i., hogy fogadjuk el az amerikaiaknak optimista, praktikus ismereteket beállított nevelési módszerét, nem talál egyhangú elfogadtatásra, sőt máris reakciót vált ki, mint sok minden, ami Amerikából plán-

tálódott át Európára. Az amerikai nevelésnek módszere bizonyos uniformizálás, a kultúrának standardizálása. A műveltség uniformizálása és egyetlen irányba való behelyeztettsége az egyéniségeket elszűrkíti, éppen ezért például az angolok, akik az egyéni nevelésre oly sokat adtak és adnak, az emberi kultúra általános veszedelmét látják a standardizálás tényében, amely Chesterton szerint mindig egy alacsonyabb standard után igazódik.

Szerkesztői üzenetek.

Mozilátogató. Lev.-lapjára válaszolva tudatjuk, hogy újságunk azért nem közli a mozi híreket és a műsört, mert az „Astra”-mozi úgy látszik, nem fektet arra sulyt, hogy magyar közönségét előre is értesítse a programról. Azon panaszára vonatkozólag pedig, mely szerint magyarul plakátokat nem jelent meg a fenti mozi, az a véleményünk, hogy vagy nincs szüksége magyar közönségre, vagy ismeri a helybeli magyar közönséget, mely a nyelvén ily módon elkövetett sérelem dacára is, — az öntudat hiánya folytán, — ugys elmege moziba.

Kártyás. A rummy-játék asszonyok részére lett feltalálva. Itt is játszik s a legjobb barátok itt is összevesznek mellette. Annyiban jó divat, hogy leköti az asszonyok nyelvét s a férjet kis pihenéshez juttatja. Kilátás van egy rummy-klub megalakulására. Előfeltétel a belépésre, hogy a tagoknak semmi egyéb dolga és sok szabad ideje legyen.

Mayer J. Budapest. Több rendbeli panaszára, hogy lapunkat nem indítottuk b. címére, megkivánjuk jegyezni, hogy azok a súlyos anyagi körülmények, melyekkel lapunk megküzdni kénytelen, parancs-erővel kényszerítenek arra, hogy ragaszkodjunk az előfizetési díj előleges beküldéséhez külföldiekkel szemben, különös tekintettel a postaköltségek magasságára is. Előfizetési díjunk külföldre negyed-évenként 90— leu.

Genzurat de: V. Ivășcoiu, secretar de plasă.

**Ne üljön fel
hangzatos
reklámoknak!**
mert a legizlésebb kivitelű
nagyításokat

Zweier Róbert
fényképésznél rendelheti.

Fekete, Sepia, Aquarell, Pastell,
Olaj- és Gravour kivitelben.

Olcsó árak!
Garantált munka!
13 5—5 Fizetési kedvezmény!

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csak a megyében megjelenő újságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéke”-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120,
negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!

Kitünő és jóminőségű kenyér- és tészta-liszt a legolcsóbb napon **F. Ábrahám** cégnél kapható. 17 3—4

Őszi és téli DIVATLAPOK kaphatók a Szászvárosi Könyvnyomda Rt. könyv- és papirkereskedésében.

Vonatok érkezése és indulása.

Tövis felől érkezik:	Piski felé indul:
243 sz. Személyvonat 129	133 órákor
239 „ „ „ 812	816 „
241 „ „ „ 1751	1754 „
21 „ Gyors „ 945	946 „
5 „ Express „ 209	210 „

Piski felől érkezik:	Tövis felé indul:
244 sz. Személyvonat 348	350 órákor
240 „ „ „ 1102	1106 „
242 „ „ „ 1937	1940 „
6 „ Express „ 439	440 „
22 „ Gyors „ 2108	2110 „

Munkásvonatok.

Piski felől érkezik:	Alkenyérig indul:
Munkásvonat 501	502 órákor
„ 1720	1721 „
Alkenyérrel érkezik:	Pisklig indul:
Munkásvonat 610	611 órákor
„ 1901	1902 „

Autóbuszok 25 perccel vonatérkezés előtt indulnak az összes vonatokhoz, a munkásvonatok kivételével.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **kocsifényező** és

kárpitos műhelyemet

a Jüttner-féle házban (Strada Mihai Viteazul Nr. 49.) megnyitottam. — Elvállalok matrac, szolon, rolló stb. készítést valamint autó- és kocsipárnázást és fényezést. — A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradok kiváló tisztelettel

György János

kárpitos- és fényező - mester.

21 1—3